

MINISTERSTVO
PRÁCE, SOCIÁLNYCH
VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

PLÁN DOZORNEJ ČINNOSTI INŠPEKCIE V SOCIÁLNYCH VECIACH NA KALENDÁRNY ROK 2023

INŠPEKCIA V SOCIÁLNYCH VECIACH

„Kritický partner v sociálnych veciach“

■ OBSAH

ÚVOD	3
PLÁN DOZORNEJ ČINNOSTI V OBLASTI SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	5
PLÁN DOZORNEJ ČINNOSTI V OBLASTI SOCIÁLNOPRÁVNEJ OCHRANY DETÍ A SOCIÁLNEJ KURATELY	9
PLÁN DOZORNEJ ČINNOSTI V OBLASTI POSKYTOVANIA PEŇAŽNÝCH PRÍSPEVKOV NA KOMPENZÁCIU SOCIÁLNYCH DÔSLEDKOV ŤAŽKÉHO ZDRAVOTNÉHO POSTIHNUTIA	15
ZÁVER	19

■ ÚVOD

INŠPEKCIU V SOCIÁLNYCH VECIACH je podľa ustanovenia § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 345/2022 Z. z. o inšpekcii v sociálnych veciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o inšpekcii v sociálnych veciach“) **VÝKON DOZORU** nad dodržiavaním určených osobitných predpisov¹ taxatívne určenými subjektami (ďalej len „dozorované subjekty“), ktorými sú:

- *poskytovatelia sociálnych služieb,*
- *osoby, ktoré vykonávajú opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,*
- *fyzické osoby, ktorým bol priznaný peňažný príspevok na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia,*
- *fyzické osoby, ktoré vykonávajú osobnú asistenciu alebo opatrovanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,*
- *osoby, u ktorých je dôvodný predpoklad, že vykonávajú činnosti, ktoré sú neoprávneným poskytovaním sociálnej služby,*
- *osoby, u ktorých je dôvodný predpoklad, že neoprávnene vykonávajú opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.*

Primárnym účelom dozoru je **VYHODNOTENIE** činností dozorovaných subjektov vzhľadom na ich súlad s povinnosťami, ktoré sú práve dozorovaným subjektom určené platnými a účinnými právnymi predpismi, teda zistenie - overenie skutočného stavu a jeho porovnanie so stavom žiaducim, vrátane špecifikácie konkrétnych odchýlok, ako aj v neposlednom rade príčin zistených skutočností - nedostatkov.

Na hodnotenie činností dozorovaných subjektov vis a vis ich povinností im v danej oblasti sociálnych vecí určených platnou a účinnou právnou úpravou, nadväzuje podľa ustanovenia § 2 ods. 1 písm. b) zákona o inšpekcii v sociálnych veciach právne relevantné reagovanie na zistené nedostatky – **NÁPRAVNÁ FUNKCIA DOZORU** (opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku), ktorá plynule prechádza až do ovplyvňovania dozorovaných subjektov **VYVODZOVANÍM ADMINISTRATÍVNOPRÁVNEJ ZODPOVEDNOSTI** za porušenie povinností vyplývajúcich z osobitných predpisov ako aj zo samotného zákona o inšpekcii v sociálnych veciach.

---

1 Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;

Zjednodušené povedané, dôvodom a súčasne aj účelom dozoru v sociálnych veciach je to, aby ciele, ktoré sú stanovené a i mienené/sledované právnymi predpismi v oblasti sociálnych vecí **AJ V SKUTOČNOSTI DOSIAHNUTÉ BOLI**, keďže nestačí povinnosti iba určiť, ale je predovšetkým vzhľadom na osobitnú zraniteľnosť osôb (najmä maloleté deti, seniori, osoby so zdravotným znevýhodnením alebo s ťažkým zdravotným postihnutím) potrebné plnenie týchto povinností i sledovať, či overovať.

Podľa ustanovenia § 3 ods. 1 písm. d) prvého bodu zákona o inšpekcii v sociálnych veciach má byť realizácia/ výkon dozornej činnosti v oblasti sociálnych vecí „plánovaný“ – podľa **PLÁNU DOZORNEJ ČINNOSTI NA NASLEDUJÚCI KALENDÁRNY ROK** (ďalej len „plán dozornej činnosti“). Takýto plán dozornej činnosti potom vychádza z:

- *legitímneho verejného záujmu,*
- *odborných informácií, poznatkov, vývoja a rizík v tej – ktorej vecnej oblasti inšpekcie v sociálnych veciach,*
- *reálnych možností výkonu dozoru,*
- *priorít nasmerovania činností inšpekcie v sociálnych veciach v danom období.*

Plán dozornej činnosti sa zverejňuje na webovom sídle Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „MPSVR SR“) a Inšpekcie v sociálnych veciach (ďalej len „ISV“) ako **SAMOSTATNÉHO** organizačného útvaru MPSVR SR, čím sa zdôrazňuje aj **PREVENTÍVNE** pôsobenie dozoru, jeho **INFORMATÍVNA** a **USMERŇUJÚCA** funkcia a v neposlednom rade **TRANSPARENTNOSŤ** výkonu dozoru v sociálnych veciach.

Podľa ustanovenia § 4 ods. 2 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach MPSVR SR vykonáva dozor v sociálnych veciach **ZO SVOJEJ VLASTNEJ INICIATÍVY** buď **NA ZÁKLADE PLÁNU DOZORNEJ ČINNOSTI** alebo **MIMO PLÁNU DOZORNEJ ČINNOSTI**, ak je to potrebné na základe oznámenia na výkon dozoru alebo na preverenie plnenia povinností dozorovaného subjektu.

■ PLÁN DOZORNEJ ČINNOSTI V OBLASTI SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Podľa ustanovenia § 2 ods. 1 písm. a) prvého bodu zákona o inšpekcii v sociálnych veciach sa dozor vykonáva nad dodržiavaním zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“) **POSKYTOVATEĽOM SOCIÁLNYCH SLUŽIEB**, ktorým je podľa ustanovenia § 3 zákona o sociálnych službách za podmienok ustanovených zákonom o sociálnych službách obec, právnická osoba zriadená obcou alebo založená obcou, právnická osoba zriadená vyšším územným celkom (ďalej len „VÚC“) alebo založená VÚC a iná osoba (neverejný poskytovateľ sociálnej služby).

Dozorom sa teda overí plnenie povinností stanovených platným a účinným zákonom o sociálnych službách **VRÁTANE DODRŽIAVANIA ŠTANDARDOV KVALITY POSKYTOVANEJ SOCIÁLNEJ SLUŽBY** podľa prílohy č. 2 k zákonu o sociálnych službách.

Dozorná činnosť plánovaná na kalendárny rok 2023 v oblasti sociálnych služieb zohľadňuje najmä počet prijímateľov (fyzických osôb v nepriaznivej sociálnej situácii) vybraných druhov sociálnych služieb. Osobitný dôraz sa pritom kladie na zabezpečenie **kvality sociálnej služby**, teda procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky - povinnosti, ktoré poskytovateľom sociálnych služieb vyplývajú z platnej a účinnej právnej úpravy a práve ich splnenie/ zaistenie má viesť, či vedie k tvorbe prostredia, kde sú práva prijímateľov sociálnych služieb i adekvátne aplikované – napĺňané.

Obdobne sa dôraz bude klásť na **bezpečnosť** prijímateľov týchto sociálnych služieb, teda spôsob, akým poskytovateľ sociálnej služby pracuje **s rizikom - rizikovými situáciami**, v ktorých môže dôjsť k priamemu ohrozeniu života alebo zdravia prijímateľa sociálnej služby alebo iných fyzických osôb, ako aj práca poskytovateľa sociálnej služby s rizikom na individuálnej úrovni a na úrovni organizácie.

V kalendárnom roku 2023 v oblasti sociálnych služieb sú predmetom dozoru 2 skupiny sociálnych služieb:

- 1. SOCIÁLNE SLUŽBY NA RIEŠENIE NEPRIAZNIVEJ SOCIÁLNEJ SITUÁCIE Z DÔVODU ŤAŽKÉHO ZDRAVOTNÉHO POSTIHNUTIA, NEPRIAZNIVÉHO ZDRAVOTNÉHO STAVU ALEBO Z DÔVODU DOVRŠENIA DÔCHODKOVÉHO VEKU**
- 2. SOCIÁLNE SLUŽBY KRÍZOVEJ INTERVENCIE**

Ad 1.

Dozor je v kalendárnom roku 2023 zameraný na dodržiavanie povinností poskytovateľa pobytovej sociálnej služby v **ZARIADENÍ PRE SENIOROV, DOMOVE SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A V ŠPECIALIZO-**

VANOM ZARIADENÍ PRI OCHRANE ŽIVOTA, ZDRAVIA A DÔSTOJNOSTI PRIJÍMATEĽA SOCIÁLNEJ SLUŽBY podľa:

- **ustanovenia § 10 zákona o sociálnych službách, osobitne POVINNOSTI NEPOUŽÍVAŤ PROSTRIEDKY NETELESNÉHO A TELESNÉHO OBMEDZENIA** (s výnimkami a podmienkami hmotnoprávneho aj procedurálneho charakteru výslovne a i taxatívne stanovenými týmto zákonom) a
- **ustanovenia § 9 ods. 8 zákona o sociálnych službách PLNIŤ ŠTANDARDY KVALITY POSKYTOVANEJ SOCIÁLNEJ SLUŽBY podľa prílohy č. 2 zákona o sociálnych službách a to kritéria 1.8** (Prevenia krízových situácií a práca s rizikom v sociálnych službách. Používanie prostriedkov netelesného obmedzenia a telesného obmedzenia), **kritéria 1.9** (Ochrana pred zlým zaobchádzaním) a **kritéria 1.15** (Dôverník v sociálnych službách).

K mesiacu december 2022 bolo v Slovenskej republike spolu vo všetkých sledovaných druhoch zariadení sociálnych služieb 89 730 miest. **Celoročná starostlivosť sa poskytovala na 46 915 miestach (52 %)**, týždenná starostlivosť zahŕňala 553 miest (0,6 %). **Z celkového počtu miest až 42 766 miest (48 %) pripadá na pobytové zariadenia podmienené odkázanosťou fyzickej osoby na pomoc inej osoby.**

Spomedzi týchto zariadení sa k 31.12.2022² poskytuje celoročná pobytová sociálna služba vo vybraných druhoch sociálnych služieb, teda v zariadeniach pre seniorov, domovoch sociálnych služieb a v špecializovaných zariadeniach takmer **39 003 fyzickým osobám** a to **759 poskytovateľmi sociálnych služieb** (neverejných poskytovateľov sociálnych služieb pritom bolo 386, poskytovateľov sociálnych služieb zriadených alebo založených VÚC 220, poskytovateľov sociálnych služieb zriadených alebo založených obcou alebo mestom 115 a 38 obcí a miest bolo poskytovateľom sociálnych služieb).

Pri poskytovaní pobytovej formy týchto vybraných druhov sociálnych služieb, ktoré **nahrádzajú prirodzené prostredie ich prijímateľov**, je zvýšené riziko výskytu situácií, pri ktorých môže byť priamo ohrozený život alebo zdravie, či už prijímateľov sociálnych služieb alebo iných osôb (napr. zamestnancov poskytovateľa sociálnej služby alebo rodinných príslušníkov, či blízkych osôb prijímateľov). Z tohto dôvodu je potrebné dbať na ochranu a **BEZPEČNOSŤ** prijímateľov a teda overiť, akým spôsobom poskytovatelia sociálnych služieb plnia povinnosti obzvlášť **PRI OCHRANE ŽIVOTA, ZDRAVIA A DÔSTOJNOSTI PRIJÍMATEĽOV.**

Pri praktickej organizácii výkonu dozoru u poskytovateľov sociálnych služieb – teda určení konkrétnych poskytovateľov sociálnych služieb, kde bude dozor v kalendárnom roku 2023 vykonaný sa proporci-

---

2 Údaje vychádzajú z Informačného systému sociálnych služieb dostupné k 3.1.2023;

onálne zohľadnia kritériá, ako napr. typ poskytovateľa sociálnej služby a kapacita zariadenia, keďže **SO ZVYŠUJÚCOU SA KAPACITOU ZARIADENIA** sa často aj zvyšuje riziko výskytu takých situácií, pri ktorých môže byť priamo ohrozený život alebo zdravie, či už prijímateľov alebo iných osôb. Na tomto mieste je dôležité zdôrazniť, že z hľadiska kapacity **až približne 30 %** (10 748) z celkového počtu prijímateľov, ktorým sa poskytuje celoročná forma vybraných druhov sociálnych služieb žije **V ZARIADENIACH S KAPACITOU NAD 100 MIEST** a ďalších 27% (10 341) prijímateľov v zariadeniach s kapacitou vyššou ako 60 miest.

Ad 2.

Dozor je v kalendárnom roku 2023 zameraný na dodržiavanie povinnosti poskytovateľa sociálnej služby poskytovanej v **KOMUNITNOM CENTRE POSKYTOVAŤ SOCIÁLNU SLUŽBU NA ODBORNEJ ÚROVNI** podľa:

- ustanovenia § 7 písm. c) zákona o sociálnych službách, teda **povinnosť POSKYTOVAŤ SOCIÁLNU SLUŽBU NA ODBORNEJ ÚROVNI** a
- ustanovenia § 9 ods. 8 zákona o sociálnych službách, teda **povinnosť PLNIŤ ŠTANDARDY KVALITY POSKYTOVANEJ SOCIÁLNEJ SLUŽBY** podľa prílohy č. 2 zákona o sociálnych službách - **kritéria 1.4** (účel a odborné zameranie metód, techník a postupov pri poskytovaní odborných činností vymedzených pre daný druh sociálnej služby).

Ide o **najpočetnejší druh sociálnej služby spomedzi sociálnych služieb krízovej intervencie** (414 registrovaných sociálnych služieb poskytovaných v komunitnom centre), ktorý je súčasne dlhodobo finančne podporovaný z európskych štrukturálnych a investičných fondov prostredníctvom Národného projektu Budovanie odborných kapacít na komunitnej úrovni (NP BOKKÚ). V kalendárnom roku 2022 bolo prostredníctvom tohto projektu podporených 89 subjektov poskytujúcich sociálnu službu v komunitnom centre v celkovom objeme takmer 3 200 000 eur. Cieľom NP BOKKÚ je budovanie odborných kapacít vybraných sociálnych služieb **krízovej intervencie na komunitnej úrovni** prostredníctvom odbornej podpory jednotlivcom aj rodinám ohrozeným **chudobou** a **sociálnym vylúčením** smerom k svojpomocnému riešeniu svojich sociálnych problémov, či podpory rozvoja celých komunít cieleným využívaním komunitných zdrojov.

Účelom sociálnej služby v komunitnom centre je poskytovanie zákonom stanovených odborných a iných činností a aktivít, či už na úrovni celých rodín, alebo na úrovni jednotlivcov rôznych vekových skupín (teda ako dospelých osôb, tak i maloletých detí) vrátane poskytovania komplexnej a systematickej podpory prostredníctvom vykonávania komunitnej práce a komunitnej rehabilitácie, ktoré vychádzajú z potrieb konkrétnej lokality a smerujú k **sociálnemu začleňovaniu osôb sociálne vylúčených** do tejto komunity. Je preto dôležité, aby sa činnosť komunitného centra zameriavala aj na podporu aktivít členov

miestnej komunity smerujúcu k svojpomocnému riešeniu sociálnych problémov v rámci lokality a na sieťovanie v komunite bežne dostupných služieb (vzdelávacie inštitúcie, zdravotná starostlivosť, služby zamestnanosti a pod.), ale aj na prepájanie majority a minority vedúce k búraniu bariér medzi nimi. Berúc do úvahy cieľ, ako aj účel poskytovania tejto sociálnej služby skupine fyzických osôb v **nepriaznivej sociálnej situácii** vzhľadom na ich **dlhodobé zotrvávanie v priestorovo segregovanej lokalite** s prítomnou (koncentrovanou a i generačne reprodukovanou) **chudobou**, je potrebné overiť, či poskytovatelia sociálnej služby v komunitných centrách zabezpečujú vykonávanie odborných a ďalších činností vymedzených zákonom o sociálnych službách pre tento druh sociálnej služby, ktorými sú:

- **poskytovanie** základného sociálneho poradenstva, pomoci pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, pomoci pri príprave na školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školy a školského zariadenia,
- **vykonávanie** preventívnych aktivít,
- **zabezpečovanie** záujmovej činnosti,
- **vykonávanie** komunitnej práce a komunitnej rehabilitácie.

Pri výkone dozoru u vybraných poskytovateľov sociálnych služieb v kalendárnom roku 2023 sa proporcionálne zohľadnia kritériá, ako napr. to, že 75% týchto poskytovateľov je zriadených alebo založených obcou alebo mestom (311 poskytovateľov) a 25% je neverejných poskytovateľov tejto sociálnej služby (103 komunitných centier). Z hľadiska regionálneho rozloženia je najvyšší počet miest poskytovanej sociálnej služby v komunitnom centre v Prešovskom samosprávnom kraji (151). V Košickom samosprávnom kraji je týchto miest 90, v Banskobystrickom samosprávnom kraji 77, Nitrianskom samosprávnom kraji 39, Žilinskom samosprávnom kraji 24, v Trnavskom a v Trenčianskom samosprávnom kraji po 14 miest a v Bratislavskom samosprávnom kraji 5.

■ PLÁN DOZORNEJ ČINNOSTI V OBLASTI SOCIÁLNOPRÁVNEJ OCHRANY DETÍ A SOCIÁLNEJ KURATELY

Podľa ustanovenia § 2 ods. 1 písm. a) tretieho bodu zákona o inšpekcii v sociálnych veciach sa dozor vykonáva nad dodržiavaním zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 305/2005 Z. z.“) v rozsahu plnenia povinností **PRI VYKONÁVANÍ OPATRENÍ SOCIÁLNOPRÁVNEJ OCHRANY DETÍ A SOCIÁLNEJ KURATELY** (ďalej len „opatrenia SPODaSK“) a ďalších povinností vyplývajúcich subjektom práve z tohto zákona.

Vzhľadom na povahu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately zákon č. 305/2005 Z. z. upravuje súbor povinností **OBSAHOVÉHO AJ PROCESNÉHO CHARAKTERU** subjektov, ktoré vykonávajú opatrenia SPODaSK, pričom k mnohým takto upraveným povinnostiam sa následne viaže úprava podrobností ich aplikácie vo vykonávacom predpise (Vyhláška MPSVR SR č. 103/2018 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 305/2005 Z. z. – ďalej len „vyhláška č. 103/2018 Z. z.“) Ďalšie povinnosti, ktoré plnia subjekty sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately nie sú upravené priamo zákonom č. 305/2005 Z. z. avšak tento zákon ich uvádza s odkazom na príslušné právne predpisy, ktoré ich upravujú.

Dozorovanými subjektmi sú podľa ustanovenia § 2 ods. 2 písm. c) zákona o inšpekcii v sociálnych veciach **OSOBY, KTORÉ VYKONÁVAJÚ OPATRENIA SPODaSK** podľa zákona č. 305/2005 Z. z., teda subjekty, ktoré plnia zákonom stanovené povinnosti v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (okrem obce a vyššieho územného celku).

Podľa ustanovenia § 71 ods. 1 zákona č. 305/2005 Z. z. opatrenia SPODaSK vykonávajú MPSVR SR, orgány sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže, obec, vyšší územný celok, akreditovaný subjekt, osoba, ktorá vykonáva opatrenia SPODaSK podľa ustanovenia § 10 zákona č. 305/2005 Z. z. a sociálny pracovník vykonávajúci samostatnú práx výkonom niektorých - zákonom č. 305/2005 Z. z. určených opatrení. Orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sú potom podľa ustanovenia § 71 ods. 2 zákona č. 305/2005 Z. z. Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny a úrady práce, sociálnych vecí a rodiny.

V kalendárnom roku 2023 je v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately predmetom dozoru plnenie povinnosti:

- 1. podľa ustanovenia § 73 ods. 2 písm. e) deviateho bodu zákona č. 305/2005 Z. z. - povinnosti orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately URČIŤ MIERU OHROZENIA DIEŤAŤA,**

2. podľa ustanovenia § 51 ods. 6) zákona č. 305/2005 Z. z. – zákonného pravidla, podľa ktorého **DIEŤA DO ŠIESTICH ROKOV VEKU MUSÍ BYŤ NAJNESKÔR DO ŠTYROCH TÝŽDŇOV OD PRIJATIA DO CENTRA PRE DETI A RODINU ZARADENÉ DO PROFESIONÁLNEJ NÁHRADNEJ RODINY**
3. podľa ustanovenia § 49 ods. 6) zákona č. 305/2005 Z. z. – povinnosti centra pre deti a rodinu pripraviť v spolupráci s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, a ak je to vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa možné, aj s dieťaťom, **INDIVIDUÁLNY PLÁN ROZVOJA OSOBNOSTI DIEŤAŤA.**

Ad 1.

Podľa ustanovenia § 73 ods. 2 písm. e) deviateho bodu zákona č. 305/2005 Z. z. orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately zhodnocuje situáciu dieťaťa a rodiny, posudzuje možnosti rodičov, ďalších príbuzných a iných blízkych osôb dieťaťa riešiť situáciu dieťaťa a rodiny na účely určenia miery ohrozenia dieťaťa a **URČUJE MIERU OHROZENIA DIEŤAŤA.** Vyhláška č. 103/2018 Z. z. potom špecifikuje, že sa miera ohrozenia dieťaťa určuje a prehodnocuje na základe zhodnotenia situácie dieťaťa a rodiny a posúdenia možností rodičov a podľa závažnosti vyhodnotenej situácie dieťaťa sa miera ohrozenia dieťaťa určuje ako situácia **BEZ OHROZENIA DIEŤAŤA**, ako **NÍZKA MIERA OHROZENIA**, ako **STREDNÁ MIERA OHROZENIA** alebo ako **VYSOKÁ MIERA OHROZENIA.**

Nízka miera ohrozenia dieťaťa znamená, že **je alebo môže byť** priaznivý psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin dieťaťa ohrozený a je potrebné **sledovať** vývoj situácie dieťaťa a opakovane **prehodnotiť** mieru ohrozenia dieťaťa.

Stredná miera ohrozenia dieťaťa sa určuje, ak **je** priaznivý psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin dieťaťa ohrozený a je potrebné **vo zvýšenej miere sledovať** vývoj situácie dieťaťa a **opakovane** prehodnotiť mieru ohrozenia dieťaťa.

Vysoká miera ohrozenia dieťaťa sa určuje, ak **sa dieťa ocitlo bez akejkoľvek starostlivosti** alebo **sú život, zdravie, priaznivý psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin dieťaťa vážne ohrozené** a je potrebné **vykonať úkony na zabezpečenie náhradného rodinného prostredia** alebo na zabezpečenie prijatia dieťaťa do centra alebo opatrenia podľa ustanovenia § 27 zákona č. 305/2005 Z. z. alebo ak, **sú život, zdravie, priaznivý psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin dieťaťa vážne ohrozené** a je potrebné **sústavne sledovať** vývoj situácie dieťaťa a **priebežne prehodnocovať** mieru ohrozenia dieťaťa.

Miera ohrozenia dieťaťa v rodinnom prostredí alebo v náhradnom rodinnom prostredí sa **určuje a prehodnocuje**, aj ak je dieťa umiestnené v zariadení na výkon rozhodnutia súdu. Miera ohrozenia

je určená individuálne vo vzťahu ku konkrétnemu dieťaťu a to aj v prípade súrodencov. Spisová dokumentácia potom obsahuje informácie okrem iného o miere ohrozenia dieťaťa a odôvodnenie jej určenia, o členovi rodiny alebo inej blízkej osobe a subjektu, ktorý sa priamo podieľal na zhodnotení situácie dieťaťa a rodiny.

Na tomto mieste je dôležité zdôrazniť, že zhodnotenie situácie dieťaťa a rodiny a určenie miery ohrozenia dieťaťa je celkom iste komplexnou aktivitou, ktorá nutne pozostáva zo systematického i cieleného získavania informácií a **priebežného** ako aj **ad hoc** vyhodnocovania týchto informácií. Dôležitosť výkonu/ realizácie tejto zákonom č. 305/2005 Z. z. danej povinnosti orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately je jednoznačne určená tým, že od splnenia si tejto zákonom danej povinnosti sa nutne odvíja ďalší postup orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pri výkone opatrení SPODaSK.

K januáru 2023 orgány sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vyhodnocovali mieru ohrozenia pre **243 017 detí**. Z toho je miera ohrozenia určená je **32 249 detí** (vysokú mieru ohrozenia má určenú 2960 detí, strednú mieru ohrozenia 4386 detí a nízku mieru ohrozenia 24 903 detí)³.

V neposlednom rade podľa ustanovenia § 3 ods. 3 zákona č. 305/2005 Z. z. je **prvoradým hľadiskom pri voľbe a uplatňovaní opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately najlepší záujem dieťaťa**, pričom na určovanie a posudzovanie najlepšieho záujmu dieťaťa sa uplatňuje zásada o záujme dieťaťa podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Pri určovaní a posudzovaní záujmu dieťaťa sa takto zohľadňuje úroveň starostlivosti o dieťa, bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným znevýhodnením dieťaťa, ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností. Pojem najlepší záujem dieťaťa je **komplexný** a jeho **konkrétna aplikácia** závisí od okolností a individuálnej situácie dieťaťa. Orgány štátnej a verejnej správy sú povinné nielen rešpektovať, ale aj vykonávať právo dieťaťa na posúdenie a uplatňovanie jeho najlepšieho záujmu, teda **prijat'** a **i kontinúálne zvažovať, prijímať a realizovať** všetky potrebné, konkrétne a cielené opatrenia a postupovať tak, ako je to potrebné pre aplikáciu tohto práva dieťaťa. Najlepší záujem dieťaťa teda musí byť riadne integrovaný a konzistentne uplatňovaný v každej etape, kroku, postupoch a v rozhodovaní or-

3 Informácie od Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny z IS KIDS k 19.1.2023

gánov štátnej a verejnej správy a moci, teda i subjektami, ktoré pre deti vykonávajú opatrenia SPODaSK.

Ad 2.

Vykonávanie pobytového opatrenia súdu **V PROFESIONÁLNEJ NÁHRADNEJ RODINE** má podľa ustanovenia § 51 ods. 4) písm. a) zákona č. 305/2005 Z. z. **PREDNOSŤ** pred jeho vykonávaním v samostatne usporiadanej skupine a podľa ustanovenia § 51 ods. 4 písm. b) tohto zákona má prednosť vykonávanie pobytového opatrenia súdu v samostatne usporiadanej skupine zriadenej v rodinnom dome s jedným bytom alebo v byte v bytovom dome, v ktorom sa nachádza jedna samostatne usporiadaná skupina pred vykonávaním tohto opatrenia v inej samostatne usporiadanej skupine (napr. v samostatnej diagnostickej skupine alebo v špecializovanej samostatnej skupine). Podľa ustanovenia § 51 ods. 7 zákona č. 305/2005 Z. z. centrum pre deti a rodinu (ďalej len „centrum“) môže starostlivosť o dieťa zabezpečiť v špecializovanej samostatnej skupine, **LEN AK JU NEMOŽNO ZABEZPEČIŤ V PROFESIONÁLNEJ NÁHRADNEJ RODINE ALEBO V SAMOSTATNEJ SKUPINE** a ak výsledky (i priebežné) odbornej diagnostiky preukazujú, že zdravotný stav dieťaťa s duševnou poruchou vyžaduje ošetrovateľskú starostlivosť v špecializovanej samostatnej skupine alebo je dieťaťu potrebné vzhľadom na jeho zdravotný stav poskytovať osobitnú starostlivosť v špecializovanej samostatnej skupine. Centrum vtedy požiadá príslušný úrad práce sociálnych vecí a rodiny o posúdenie potreby osobitnej starostlivosti v špecializovanej skupine – podľa ustanovenia § 11 ods. 1 písm. g) zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Výsledok lekárskej posudkovej činnosti však nijako nevstupuje do povinnosti ustanovenej centru pri vykonávaní pobytových opatrení súdu a zaraďovaní dieťaťa do profesionálnej náhradnej rodiny alebo do samostatne usporiadanej skupiny (nezužuje, nerozširuje ani nemení ich obsah a rozsah) – teda **NEALTERNUJE** samotné rozhodnutie centra v procese aplikácie/ realizácie zákonných povinností a hierarchicky usporiadaných zákonných pravidiel daných zákonom č. 305/2005 Z. z.

Pri zaraďovaní dieťaťa do profesionálnej náhradnej rodiny zákon č. 305/2005 Z. z. ustanovuje i povinnosť rešpektovať súrodenecké a rodičovské väzby.

Obzvlášť zraniteľnou skupinou detí, pre ktoré sa v centrách vykonávajú pobytové opatrenia súdu, sú **DETI DO ŠIESTICH ROKOV VEKU**, kde zákon č. 305/2005 Z. z. vo svojom ustanovení § 51 ods. 6 jednoznačne určuje **PRAVIDLO ZARADENIA DIEŤAŤA DO PROFESIONÁLNEJ NÁHRADNEJ RODINY** a to najneskôr do štyroch týždňov od prijatia do centra.

VÝNIMKY z tohto pravidla sú potom určené taxatívne a i explicitne ako **TRI SITUÁCIE**, kedy musí dôjsť k naplneniu okolností vymedzených pre tú – ktorú situáciu dieťaťa, aby vznikla na strane centra možnosť dieťa do šiestich rokov veku nezaraďiť do profesionálnej náhradnej rodiny. Takto je výnimkou taká situácia dieťaťa, že jeho zdravotný stav vyžaduje osobitnú starostlivosť – starostlivosť v špecializovanej samostatnej skupine vzhľadom na jeho zdravotný stav a súčasne nie je možné centrom zabezpečiť

starostlivosť v domácom prostredí profesionálnej náhradnej rodiny. Obe podmienky umožňujúce centru poskytovať starostlivosť o dieťa nie v profesionálnej náhradnej rodine a ani v samostatnej skupine v tomto prípade dieťaťa musia byť pritom splnené **KUMULATÍVNE**, navyše **V PRIEBEHU CELÉHO ČASU POSKYTOVANIA STAROSTLIVOSTI O DIEŤA CENTROM**. Ďalšou výnimkou je situácia, ak umiestnenie dieťaťa v profesionálnej náhradnej rodine nie je vhodné vzhľadom na účel výchovného opatrenia pobytovou formou, o ktorom rozhodol súd. Poslednou výnimkou je situácia, keď **JE V ZÁUJME DIEŤAĽA ZACHOVÁVAŤ SÚRODENECKÉ VÄZBY** a spoločné umiestnenie súrodencov v profesionálnej náhradnej rodine je spojené so **ZÁVAŽNOU PREKÁŽKOU**. Opäť ide o situáciu, kde zákon č. 305/2005 Z. z. vyžaduje naplnenie oboch podmienok kumulatívne a v priebehu celého času poskytovania starostlivosti o dieťa centrom.

Celkový počet detí a mladých dospelých, pre ktoré vykonávajú centrá pobytové opatrenia SPODaSK na základe súdneho rozhodnutia alebo na základe dohody k októbru 2022 bol 4 967⁴. Z tohto počtu je v centrách umiestnených spolu **1020 detí vo veku do 6 rokov**, pričom **695** detí do 6 rokov veku je zaradených do profesionálnych náhradných rodín a **325** detí do 6 rokov veku je zaradených do samostatne usporiadaných skupín (32% deťom do 6 rokov veku nie je poskytovaná starostlivosť v domácom prostredí profesionálnych náhradných rodín).

Ad 3.

Podľa ustanovenia § 49 ods. 6) zákona č. 305/2005 Z. z. centrum je povinné pripraviť v spolupráci s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, a ak je to vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa možné, aj s dieťaťom, **INDIVIDUÁLNY PLÁN ROZVOJA OSOBNOSTI DIEŤAĽA**. Podľa vyhlášky č. 103/2018 Z. z. individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa je súborom čiastkových plánov vykonávania odborných činností v centre, ktorými sú najmä plán sociálnej práce, plán výchovnej práce s dieťaťom, hlavné úlohy psychologickéj činnosti psychológa centra a plán komplexnej ošetrovateľskej starostlivosti, ak si to zdravotný stav dieťaťa vyžaduje. Súčasťou plánu sociálnej práce individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa je aj **PLÁN PRÍPRAVY NA OSAMOSTATNENIE SA MLADÉHO DOSPELÉHO** spracovaný najmenej rok pred dovŕšením plnoletosti dieťaťa a **PLÁN OSAMOSTATŇOVANIA SA MLADÉHO DOSPELÉHO**, ktorého súčasťou je aj predpokladaný spôsob zabezpečenia si ďalšieho bývania.

Ako už bolo uvedené vyššie, centrá vykonávali k októbru 2022 opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pre 4 967⁵ detí a mladých dospelých. Z toho pre 1005 detí vo veku od 15 do 18 rokov

---

4 Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Hlásenie o počte detí, mladých dospelých a plnoletých fyzických osôb, október 2022

5 Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Hlásenie o počte detí, mladých dospelých a plnoletých fyzických osôb, október 2022

veku (na základe súdneho rozhodnutia), 270 mladých dospelých nad 18 rokov veku (na základe dohody) a pre 1 mladého dospelého vo veku nad 25 rokov veku (na základe dohody).

Dozor bude takto zameraný na plnenie si povinnosti centra vypracovať plán prípravy na osamostatnenie sa mladého dospelého a plán osamostatňovania sa mladého dospelého, ako aj na to, či tento plán zohľadňuje rôzne individuálne potreby dieťaťa/mladého dospelého tak, aby na následné osamostatnenie bol pripravený – najmä, či jeho súčasťou je predpokladaný spôsob zabezpečenia si ďalšieho bývania, a či centrum príslušný plán osamostatnenia sa pripravuje v spolupráci s dieťaťom/mladým dospelým, ak je to vzhľadom na jeho rozumovú vyspelosť možné, tak, aby bol schopný si zabezpečiť bývanie a samostatne sa živiť ako to predpokladá vo svojom ustanovení § 55 zákon č. 305/2005 Z. z.

■ PLÁN DOZORNEJ ČINNOSTI V OBLASTI POSKYTOVANIA PEŇAŽNÝCH PRÍSPEVKOV NA KOMPENZÁCIU SOCIÁLNYCH DÔSLEDKOV ŤAŽKÉHO ZDRAVOTNÉHO POSTIHNUTIA

Podľa ustanovenia § 2 ods. 1 písm. a) druhého bodu zákona o inšpekcii v sociálnych veciach sa dozor vykonáva nad dodržiavaním zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o peňažných príspevkoch“) pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia (ďalej len „kompenzácia ŤZP“) v rozsahu plnenia povinnosti:

- používať priznaný peňažný príspevok **NA USTANOVENÝ ÚČEL**,
- poskytovať pomoc fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím (ďalej len „ŤZP“), na ktorej zabezpečenie (pomoci) sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu alebo peňažný príspevok na opatrovanie v ustanovenej **KVALITE A V ROZSAHU**.

Dozorom sa teda overuje účelnosť použitia peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP a rozsah a kvalita poskytovanej pomoci osobe s ŤZP, keďže účelom poskytovania týchto peňažných príspevkov je podporiť **SOCIÁLNE ZAČLENENIE FYZICKEJ OSOBY S ŤZP DO SPOLOČNOSTI**, jej aktívnej účasti a nevyhnutne zachovanie ľudskej dôstojnosti.

Dozorovaným subjektom v prípade týchto peňažných príspevkov sú **fyzické osoby**, ktorým povinnosti, ktoré budú predmetom dozoru v kalendárnom roku 2023 vyplývali z **platného a účinného zákona o peňažných príspevkoch** už pred nadobudnutím účinnosti zákona o inšpekcii v sociálnych veciach, teda i vzniku samotnej Inšpekcie v sociálnych veciach ako samostatného útvaru MPSVR SR. Zákon o inšpekcii v sociálnych veciach ako z hmotnoprávneho, tak ani z procesného hľadiska do stávajúcej právnej úpravy v zákone o peňažných príspevkoch „nevstúpil“, či nezasiahol.

Kontrola účelnosti kompenzácie ŤZP a kvality a rozsahu pomoci, na ktorej zabezpečenie sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie patrila a i v súčasnosti patrí do pôsobnosti úradov práce, sociálnych vecí a rodiny. Hoci zákon o peňažných príspevkoch zveruje týmto úradom takúto pôsobnosť, nie sú vytvorené osobitné útvary, ktoré by boli funkčne príslušné práve na kontrolu účelnosti kompenzácií a kvality a rozsahu pomoci, na ktorej zabezpečenie sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie.

Z uvedeného dôvodu sa systém kontroly transformoval, resp. reformoval práve prostredníctvom právnej regulácie obsiahnutej v zákone o inšpekcii v sociálnych veciach. Táto právna úprava pritom (obzvlášť) reflektuje i **OSOBITNÉ POSTAVENIE FYZICKÝCH OSÔB** ako dozorovaných subjektov podľa ustanovenia § 2 ods. 2 písm. b) zákona o inšpekcii v sociálnych veciach, podľa ktorého sa inšpekcia (teda dozor nad dodržiavaním osobitných predpisov a vyvodzovanie zodpovednosti za porušovanie povinností ustano-

vených samotným zákonom o inšpekcii v sociálnych veciach ako aj osobitnými predpismi) vykonáva voči fyzickej osobe, ktorej bol priznaný peňažný príspevok na kompenzáciu ŤZP a fyzickej osobe, ktorá poskytuje pomoc fyzickej osobe s ŤZP, na zabezpečenie ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu alebo na opatrovanie.

Osobitne zákon o inšpekcii v sociálnych veciach z vyššie uvedených dôvodov upravuje, že na tieto fyzické osoby sa nevzťahuje povinnosť predložiť Inšpekcii v sociálnych veciach písomnú správu o opatreniach prijatých na odstránenie nedostatkov zistených pri výkone dozoru a príčin ich vzniku. Ministerstvo môže týmto fyzickým osobám uložiť pokutu v prípade, ak by bez vážneho dôvodu sťažovali výkon dozoru nepĺnením si povinností - predovšetkým tých, ktoré sú orientované na zabezpečenie efektívneho priebehu dozoru ako takého.

Prioritným účelom dozoru je odstránenie nežiaduceho stavu a teda zabezpečenie účelnosti použitia peňažných príspevkov na kompenzáciu a kvality a rozsahu starostlivosti o osobu s ŤZP, keď v rámci výkonu dozoru má dôjsť práve k **NÁPRAVE PRIJATÍM EFEKTÍVNYCH A ÚČELNÝCH OPATRENÍ** na odstránenie zistených nedostatkov. V neposlednom rade má osoba s ŤZP právo, aby bola pri výkone dozoru **PRÍTOMNÁ OSOBA**, ktorú si sama zvolí.

Dozorná činnosť bude zameraná na peňažné príspevky na kompenzáciu ŤZP priznané úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny **OD 01. 01. 2023 FYZICKÝM OSOBÁM**, pričom v kalendárnom roku 2023 sú predmetom dozoru 2 druhy peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP:

- 1. PEŇAŽNÝ PRÍSPEVOK NA KÚPU OSOBNÉHO MOTOROVÉHO VOZIDLA**
- 2. PEŇAŽNÝ PRÍSPEVOK NA OPATROVANIE**

Ad 1.

Predmetom dozoru bude overenie **ÚČELNOSTI** použitia peňažného príspevku na kúpu osobného motorového vozidla fyzickými osobami – poberateľmi peňažného príspevku, a to konkrétne povinnosti podľa:

- **ustanovenia § 34 ods. 10 zákona o peňažných príspevkoch, teda povinnosti osoby KÚPIŤ OSOBNÉ MOTOROVÉ VOZIDLO DO TROCH MESIACOV OD POSKYTNUTIA PEŇAŽNÉHO PRÍSPEVKU na kúpu osobného motorového vozidla (najneskôr však do 12 mesiacov odo dňa poskytnutia tohto peňažného príspevku, ak osobné motorové vozidlo nemožno kúpiť alebo upraviť z dôvodov na strane osoby, ktorej predmetom činnosti je výroba, predaj, distribúcia, sprostredkovanie predaja alebo úprava osobných motorových vozidiel),**
- **ustanovenia § 34 ods. 14 zákona o peňažných príspevkoch, teda povinnosti osoby VRÁTIŤ PEŇAŽNÝ PRÍSPEVOK NA KÚPU OSOBNÉ-**

HO MOTOROVÉHO VOZIDLA (alebo jeho pomernú časť, ak fyzická osoba s ŤZP predá alebo daruje osobné motorové vozidlo alebo bola povinná vrátiť osobné motorové vozidlo subjektu, ktorý jej poskytol úver na kúpu osobného motorového vozidla pred uplynutím siedmich rokov od poskytnutia tohto peňažného príspevku),

- **ustanovenia § 34 ods. 15 zákona o peňažných príspevkoch, teda povinnosti osoby VRÁTIŤ POMERNÚ ČASŤ PEŇAŽNÉHO PRÍSPEVKU** (ak do 12 kalendárnych mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia o priznaní peňažného príspevku na kúpu osobného motorového vozidla sa nezamestná alebo sa jej neposkytuje sociálna služba v domove sociálnych služieb, špecializovanom zariadení alebo dennom stacionári alebo nenavštevuje školu a nespĺňa podmienku využívania osobného motorového vozidla najmenej dvakrát v týždni na účely prepravy do zamestnania, školy alebo do domova sociálnych služieb, špecializovaného zariadenia alebo denného stacionára a dvakrát späť, ak sa osobe s ŤZP poskytol peňažný príspevok na základe preukázania, že bude zamestnaná alebo sa jej bude poskytovať uvedená sociálna služba alebo bude navštevovať školu a bude spĺňať vyššie uvedenú podmienku využívania osobného motorového vozidla),
- **ustanovenia § 34 ods. 16 zákona o peňažných príspevkoch, teda povinnosti VRÁTIŤ PEŇAŽNÝ PRÍSPEVOK NA KÚPU OSOBNÉHO MOTOROVÉHO VOZIDLA ALEBO JEHO POMERNÚ ČASŤ** (ak osobné motorové vozidlo, na ktorého kúpu sa poskytol tento peňažný príspevok, sa nevyužíva na individuálnu prepravu osoby s ŤZP).

Príspevok na kúpu osobného motorového vozidla je finančne nákladným jednorazovým peňažným príspevkom. V kalendárnom roku 2022 bolo vyplatených úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny **1 138** peňažných príspevkov na kúpu osobného motorového vozidla v celkovej sume takmer **7 750 000 eur**. Najvyššia celková suma tohto príspevku bola v tomto roku (2022) vyplatená v Košickom kraji (1 519 445, 63 eur) a najnižšia v Nitrianskom kraji (597 466, 13 eur). V Bratislavskom kraji bola vyplatená suma 780 207, 44 eur; v Trnavskom kraji 877 171, 13 eur; v Trenčianskom kraji 622 073, 16 eur; v Žilinskom kraji 1 275 926, 78 eur; v Banskobystrickom kraji 684 113, 60 eur a v Prešovskom kraji 1 389 806,02 eur.

Ad 2.

Predmetom dozoru v oblasti poskytovania peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP bude dozor nad **ROZSAHOM A KVALITOU POSKYTOVANEJ POMOCI** osobe s ŤZP, na ktorej zabezpečenie sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie fyzickou osobou (teda opatrovateľom) - povinnosti podľa:

- **ustanovenia § 40 ods. 4 zákona o peňažných príspevkoch - PODMIENKY BÝVANIA S OSOBOU S ŤZP** (v prípade, ak opatrovateľom

je iná fyzická osoba ako je uvedená v ustanovení § 40 ods. 3 zákona o peňažných príspevkoch, teda iná fyzická osoba ako rodinný príslušník),

- **ustanovenia § 39 ods. 2 zákona o peňažných príspevkoch – PODMIENKY ÚČELU OPATROVANIA,**
- **ustanovenia § 40 ods. 1 zákona o peňažných príspevkoch – PODMIENKY OPATROVANIA FYZICKEJ OSOBY OSOBNE OPATROVATEĽOM.**

Účelom peňažného príspevku na opatrovanie je zabezpečenie **REÁLNEJ KAŽDODENNEJ POMOCI** pri úkonoch sebaobsluhy, starostlivosti o domácnosť a pri realizovaní sociálnych aktivít poskytovaných pre zraniteľné fyzické osoby s ŤZP, pričom toto je vykonávané osobne opatrovateľom. V každom prípade je potrebné mať na zreteli dodržiavanie stanoveného účelu opatrovania, zabezpečenia rozsahu a kvality poskytovanej pomoci a **ZVÝŠENIE OCHRANY TÝCHTO OSÔB**, ktoré sú odkázané na pomoc v sociálnej oblasti, ktorú im poskytujú a za týmto účelom sú príjemcami i zmienených peňažných príspevkov „neformálni poskytovatelia starostlivosti“. Reforma dohľadu je v tejto oblasti i súčasťou Plánu obnovy a odolnosti Slovenska (Komponentu 13: Dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť).

V kalendárnom roku 2022 bolo v priemere mesačne **65 312 OPATROVANÝCH OSÔB S ŤZP**. V Bratislavskom kraji to bolo 3776 osôb, v Trnavskom kraji 6452 osôb, v Trenčianskom kraji 4982 osôb, v Nitrianskom kraji 8727 osôb, v Žilinskom kraji 10916 osôb, v Banskobystrickom kraji 7135 osôb, v Prešovskom kraji 11119 osôb a v Košickom kraji 12205 osôb. Pritom v tomto roku (2022) bolo v priemere **mesačne** úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny vyplácaných:

- **39 066** peňažných príspevkov na opatrovanie v priemernej sume **20 423 188 eur** mesačne opatrovateľom, ktorí **opatrovali 1 osobu s ŤZP a neboli poberateľmi dôchodkov,**
- **1375** peňažných príspevkov na opatrovanie v priemernej sume **952 614 eur** mesačne opatrovateľom, ktorí **opatrovali 2 a viac osôb s ŤZP a neboli poberateľmi dôchodkov,**
- **22 717** peňažných príspevkov na opatrovanie v priemernej sume **6 102 766 eur** mesačne opatrovateľom, ktorí **opatrovali 1 osobu s ŤZP a boli poberateľmi dôchodkov,**
- **394** peňažných príspevkov na opatrovanie v priemernej sume **138 340 eur** mesačne opatrovateľom, ktorí **opatrovali 2 a viac osôb s ŤZP a boli poberateľmi dôchodkov.**

Spolu bolo v kalendárnom roku 2022 v priemere mesačne **63 552 OPATROVATEĽOV** a úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny **bola vyplácaná priemerná MESAČNÁ SUMA 27 616 908 EUR NA PEŇAŽNÝ PRÍSPEVOK NA OPATROVANIE.**

■ ZÁVER

Počet vykonaných dozorov bude vo všetkých oblastiach spadajúcich do pôsobnosti Inšpekcie v sociálnych veciach v kalendárnom roku 2023 pokrývať **všetky regióny Slovenska**, brať do úvahy **osobitosti** ako aj **systemové nastavenia** jednotlivých vecných oblastí.

Vzhľadom na **NOVÚ PRÁVNÚ ÚPRAVU** inšpekcie v sociálnych veciach (dozoru a vyvodzovania administratívnoprávnej zodpovednosti v oblasti sociálnych vecí) a **VZNIK INŠPEKCIE V SOCIÁLNYCH VECIACH** ako **SAMOSTATNÉHO ÚTVARU MPSVR SR** v novembri 2022 bude počet vykonaných dozorov nutne zohľadňovať i proces budovania personálnych, či materiálnych kapacít Inšpekcie v sociálnych veciach a v neposlednom rade nastavovanie postupov a tvorby rozhodovacej praxe Inšpekcie v sociálnych veciach.

Základný právny rámec týchto postupov a rozhodovania – teda oprávnenia a povinnosti Inšpekcie v sociálnych veciach, ako aj postavenie, práva a povinnosti dozorovaných subjektov, stanovuje platná právna úprava. Podrobnosti aplikácie tejto právnej úpravy však budú formované tak, aby reálny výkon inšpekcie v sociálnych veciach bol pre Inšpekciu v sociálnych veciach, ostatné orgány verejnej správy, dozorované subjekty, fyzické osoby, ako aj ďalšie subjekty občianskej spoločnosti, efektívny, transparentný, primeraný, zodpovedný, objektívny, nestranný a vykonávaný na základe princípu rovného zaobchádzania, či vylúčenia diskriminácie. Dobrá verejná správa síce obsahuje pravidlá zakotvené v právnych normách hmotnoprávnej a procesnej povahy, avšak jej obsahom sú zároveň aj ďalšie požiadavky, ktoré síce nezaväzujú orgány verejnej správy k dobrému správaniu silou právne záväzných a aj vynútiteľných noriem, ale pôsobia ako štandard výkonu verejnej správy, všeobecnej slušnosti na úrovni súčasného vývoja spoločnosti.

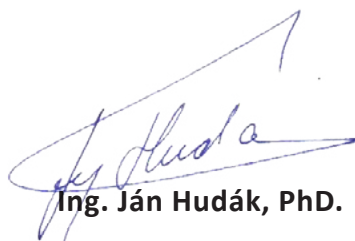
Podľa ustanovenia § 3 ods. 1 písm. d) druhého bodu zákona o inšpekcii v sociálnych veciach MPSVR SR vypracováva a zverejňuje na svojom webom sídle **hodnotiacu správu o výsledkoch inšpekčnej činnosti za predchádzajúci kalendárny rok**.

Podľa ustanovenia § 11 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach MPSVR SR na svojom webovom sídle zverejňuje aj priebežne **výsledky inšpekčnej činnosti** (záznam z vykonaného dozoru alebo protokol o výsledku vykonaného dozoru, právoplatné rozhodnutie vo veci uloženia pokuty, právoplatné rozhodnutie vo veci uloženia pokuty a zákazu vykonávať činnosť, písomná správa o opatreniach prijatých na odstránenie nedostatkov zistených pri výkone dozoru a príčin ich vzniku, písomná správa o splnení opatrení prijatých na odstránenie zistených nedostatkov). Výsledky inšpekčnej činnosti sa zverejňujú bez uvedenia osobných údajov.

Účelom zverejňovania výsledkov inšpekčnej činnosti je zvyšovanie informovanosti o povinnostiach a ich plnení poskytovateľmi sociálnych služieb, fyzickými osobami, ktorým bol priznaný peňažný príspevok na

kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, osobnými asistentami a osobami, ktoré vykonávajú opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a transparentnosť výkonu inšpekčnej činnosti.

19. januára 2023

Ing. Ján Hudák, PhD.

generálny riaditeľ Inšpekcie v sociálnych veciach